

Διάγραμμα Μαθήματος

Κωδικός Μαθήματος TGSOL-610D	Τίτλος Μαθήματος Επίπεδα Γλωσσικής Ανάλυσης	Πιστωτικές Μονάδες ECTS 10
Προαπαιτούμενα Κανένα	Τμήμα Γλωσσών και Λογοτεχνίας/Φιλολογίας	Εξάμηνο Χειμερινό/Εαρινό
Κατηγορία Μαθήματος Υποχρεωτικό	Γνωστικό Πεδίο Γλωσσολογία/Διδασκαλία γλώσσας	Γλώσσα Διδασκαλίας Ελληνική
Επίπεδο Σπουδών 2 ^{ος} Κύκλος	Διδάσκων Δρ Ράνια Παπαδοπούλου	Έτος Σπουδών 1 ^ο
Τρόπος Διδασκαλίας Εξ Αποστάσεως	Πρακτική Άσκηση Δεν απαιτείται	Συναπαιτούμενα Κανένα

Στόχοι Μαθήματος:

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/ριών σε βασικά ζητήματα ανάλυσης της γλώσσας με βάση τα πορίσματα της σύγχρονης Γλωσσολογίας. Αρχικά, εξετάζονται ζητήματα όπως: η σχέση γλώσσας και ομιλίας, τα γενικά χαρακτηριστικά της γλώσσας, το αντικείμενο της επιστήμης της γλωσσολογίας, αλλά και οι μύθοι σχετικά με τη γλώσσα. Στη συνέχεια, παρουσιάζονται οι αντίστοιχες γλωσσικές μονάδες και οι μηχανισμοί που τις διέπουν ανά επίπεδο ανάλυσης, ξεκινώντας από τις μικρότερες (φθόγγοι) και καταλήγοντας διαδοχικά στις μεγαλύτερες (φράσεις). Με αυτό τον τρόπο, οι φοιτητές/ριες θα αποκτήσουν το κατάλληλο υπόβαθρο για την κατανόηση των «δομικών υλικών» της γλώσσας και των επιπέδων ανάλυσής τους (φωνητική / φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία). Στο πλαίσιο αυτής της εισαγωγικής συζήτησης, θα γίνει εφαρμογή σε γλωσσικά φαινόμενα της ελληνικής για καλύτερη εμπέδωση των εννοιών και εξάσκηση, ανά επίπεδο γλωσσικής ανάλυσης. Η εμπέδωση των βασικών γλωσσολογικών αρχών και εννοιών αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ώστε οι φοιτητές/ριες να είναι σε θέση να διδάξουν την ελληνική γλώσσα ως Γ2/ΞΓ.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζουν τα βασικά ζητούμενα και τους κύριους ερευνητικούς τομείς της επιστήμης της Γλωσσολογίας.
- Ορίζουν τα επίπεδα γλωσσικής ανάλυσης και τις μονάδες τους (φωνητική / φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη και σημασιολογία).

- Κατανοούν και χρησιμοποιούν τη σχετική ορολογία των επιπέδων ανάλυσης της γλώσσας.
- Εκθέτουν επιστημονικά τεκμηριωμένη άποψη για τη φύση της γλώσσας και τον τρόπο ανάλυσής της.
- Χρησιμοποιούν τις μεθόδους και τα εργαλεία περιγραφής και ανάλυσης των στοιχείων της γλώσσας.
- Κατανοούν τη φύση μιας θεωρίας και τη διατύπωση μιας ερμηνείας.
- Αντιλαμβάνονται τι σημαίνει συστηματική προσέγγιση των γλωσσικών φαινομένων και πώς μια θεωρία μπορεί να συμβάλει στην κατανόησή τους.
- Εφαρμόζουν βασικές τεχνικές επεξεργασίας και παρουσίασης γλωσσικών δεδομένων (π.χ. φωνητική μεταγραφή, δένδροδιαγράμματα, γραμμικοί κανόνες).
- Διακρίνουν τις διαφορές μεταξύ της επιστημονικής και της μη-επιστημονικής άποψης καθώς και μεταξύ της περιγραφικής και ρυθμιστικής προσέγγισης για τη μελέτη και ανάλυση της γλώσσας.
- Αντιλαμβάνονται το πώς η γνώση και ικανότητα εφαρμογής των βασικών αρχών και εννοιών της Γλωσσολογίας θα τους/τις βοηθήσει στη διδασκαλία της ελληνικής ως Γ2/ΞΓ.

Περιεχόμενο Μαθήματος:

Στα θεματικά πεδία που αναπτύσσονται σε αυτό το μάθημα περιλαμβάνονται τα εξής:

- Εισαγωγικές έννοιες: ορισμός της γλώσσας και της Γλωσσολογίας, Προφορικός – Γραπτός λόγος, Ρύθμιση – Περιγραφή, Συγχρονία – Διαχρονία, Γνώση – Χρήση της γλώσσας / Γλωσσική ικανότητα – Γλωσσική πλήρωση/επιτέλεση, Μύθοι για τη γλώσσα
- Φωνητική: Φθόγγοι της γλώσσας, Φωνητική οδός, Αρθρωτές, Σημεία άρθρωσης, Τρόποι άρθρωσης, Ηχηρότητα, Σύμφωνα, Φωνήεντα, Φθόγγοι – Γραφήματα, Διεθνές φωνητικό αλφάβητο, Φωνηεντικό τετράπλευρο, Αντιστοιχία γραφής – προφοράς, Συστήματα μεταγραφής
- Φωνολογία: Φώνημα, Αντιθετική κατανομή, Συμπληρωματική κατανομή, Αλλόφωνο, Ελεύθερη εναλλαγή, Φωνολογικά φαινόμενα, Φωνολογικές διαδικασίες, Αφομοίωση, Ανομοίωση, Αποβολή, Επένθεση/προσθήκη
- Μορφολογία: Μόρφημα, Δεσμευμένο – ελεύθερο, Προσφύματα, Θέμα - Ρίζα – Βάση, Αλλόμορφο, Κλίση, Παραγωγή, Σύνθεση, Δενδρική δομή
- Σύνταξη: Πρόταση – εκφώνημα, Γλωσσική ικανότητα – Γλωσσική πλήρωση/επιτέλεση, Γραμματικότητα – Αποδεκτότητα, Συστατικότητα, Φραστική δομή, Φραστικές κατηγορίες, Λεξικές κατηγορίες, Σύνταξη Χ- τόνος/ Χ Τονούμενο, Δένδροδιαγράμματα, Απλές προτάσεις, Σύνθετες προτάσεις, Παραγόμενες προτάσεις, Βαθιά - Επιφανειακή δομή, Συμπληρωματικός δείκτης, Μετασχηματισμοί
- Σημασιολογία: Σημασία, Λεξική σημασία, Προτασιακή σημασία, Σημασία εκφωνημάτων, Δήλωση, Αναφορά, Εννοιακή σχέση, Συνειρμική σημασία, Σύμφραση, Μη αναφορική σημασία, Εννοιακές σχέσεις: Ομωνυμία, Πολυσημία, Συνωνυμία, Υπωνυμία, Αντωνυμία, Μερωνυμία

Μαθησιακές Δραστηριότητες και Διδακτικές Μέθοδοι:

Αναρτημένο υλικό μελέτης και επιπρόσθετο υλικό, τηλεδιασκέψεις, συζήτηση στο φόρουμ, διαδραστικές δραστηριότητες, ερωτήσεις μέσω chat

Μέθοδοι Αξιολόγησης:

Εργασία, τελική εξέταση, εβδομαδιαίες δραστηριότητες

Απαιτούμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
Σημειώσεις μαθήματος (βασική διάλεξη και επιπρόσθετο υλικό)	P. Παπαδοπούλου		2024	

Προτεινόμενα Διδακτικά Εγχειρίδια και Συμπληρωματική Βιβλιογραφία:

Τίτλος	Συγγραφέας	Εκδοτικός Οίκος	Έτος	ISBN
100 Βασικές Έννοιες για τη Γλωσσολογία	Γαβριηλίδου, Ζωή, Μαρία Μητσιακή & Ασημάκης Φλιάτουρας	Gutenberg	2021	9789600122725
Λεξικό γλωσσολογικών όρων	Διάφοροι συγγραφείς	Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα	2023	
Εισαγωγή στη μελέτη της γλώσσας	Fromkin, Victoria, Robert Rodman & Nina Hyams	Πατάκης	2008/2021	9789601625690
Λεξικό γλωσσολογίας και φωνητικής	Κρύσταλ, Ντέιβιντ	Πατάκης	2003/2008	9789601608594

Εισαγωγή στη Γλωσσολογία: Θεμελιώδεις έννοιες και βασικοί κλάδοι με έμφαση στην ελληνική γλώσσα	Λεκάκου, Μαρίκα & Νίνα Τοπιντζή	Gutenberg	2022	9789600123692
--	------------------------------------	-----------	------	---------------